

Fi2021/04051

Stockholm 2022-01-25

Till:

Regeringskansliet
Finansdepartementet
Skatte- och tullavdelningen,
Enheten för mervärdesskatt och punktskatter

Svar på remiss av promemorian BNP-indexering av skatterna på kemikalier i viss elektronik och på avfallsförbränning

APPLiA – Home Appliances Sweden organiserar tillverkare och leverantörer av hushållsapparater till den svenska marknaden. Medlemsföretagen i APPLiA levererar vitvaror och småapparater till ett värde av cirka 17 miljarder i konsumentledet. APPLiA grundades år 1966 och har för närvarande 25 medlemsföretag.

I promemorian föreslår regeringen att skatten på kemikalier i viss elektronik och skatten på avfallsförbränning ska räknas om, utöver årligen med hänsyn till förändringen i konsumentprisindex (KPI), även med beaktande av utvecklingen av bruttonationalprodukten genom ett tillägg med två procentenheter till förändringen i KPI. Det innebär således en ny och ytterligare höjning av skatterna utöver vad som först lagstiftades om.

Förslaget innebär en s.k. överindexering av skatten på toppen av den indexering och höjning som ändå sker årligen. En sådan ytterligare årlig uppräknings med två procentenheter utöver konsumentprisindex (KPI) istället för sedvanliga uppräknings på enbart KPI.

Överindexeringen innebär på 20 års sikt en 50 procentig höjning av skatterna utan att riksdagen fattat några nya beslut. Med denna typ av överindexering kommer t.ex. en tvättmaskin i slutpriset i konsumentledet till mer än hälften bestå av skatt, vilket inte syns rimligt. Även de produkter som inköps av det offentliga omfattas vilket naturligtvis innebär en än större transferering utan påvisad miljönytta, i enlighet med den granskning som gjorts av våra myndigheter.

I den granskning av lagen om kemikalier i elektronik som Kemikalieinspektionen och Skatteverket, genomfört på uppdrag av regeringen, konstaterar myndigheterna att skatten inte haft avsedd effekt på syftet med lagen, d.v.s. att minska tillförseln av farliga ämnen till människors hemmiljö och på så vis skydda människors hälsa. Myndigheterna konstaterar i sin granskning att skatten dessutom är svår att administrera, både för företag och myndigheter.

APPLiA stöder naturligtvis arbetet med substitution av farliga ämnen i produkter i branschen, ett arbete som är ständigt pågående i branschen. Men det är tydligt att lagens och skattens syfte att försöka stimulera de beskattade företagen att använda säkrare kemikaliealternativ och på så sätt minska farliga kemikalier i människors hemmiljö inte uppnås med en svensk nationell skatt på elektronik eftersom varorna tillverkas för en global marknad.

Genom harmoniserad lagstiftning på EU:s inre marknad undviks onödigt administrativt arbete där företagen behöver anpassa produkter efter nationella särregler som i stället allt för ofta innebär begränsningar av utvecklingen av produktionen då divergerande produktion skapar begränsningar i möjlighet att linjärt kunna producera utifrån harmoniserade krav för en större marknad. Vi anser att denna typ av krav skall drivas inom ramen för EU:s kemikalielagstiftningar. Det är på den nivån, vilket vi kan se historiskt, produktionen framgångsrikt förändrats. Sverige har historiskt varit framgångsrika i denna process på EU-nivå framförallt inom kemikalierregler.

Vi ser också några generella problem kvarstående problem med lagstiftningen som vi även påpekat i tidigare remissvar.

- Sverige är en stark förespråkare av frihandel men med denna typ av skatt begränsas den fria rörligheten av varor starkt. Om andra länder har för avsikt att införa andra typer av punktskatter kommer då Sverige att acceptera att dessa införs för svenska företag?
- Debiteringen utifrån varans vikt och inte utifrån mängd skattebelagd substans är naturligtvis helt ologisk och skapar en djup orättvis situation där en läsplatta belastas med cirka 8 kronor i skatt samtidigt som en tvättmaskin med mindre kemikalieinnehåll belastas med cirka 430 kronor.
- Det kan ses som om Sveriges ambitioner med arbetet inom det europeiska RoHS-direktivet och REACH-förordningen för reglering av farliga kemikalier skruvats ned och det är självklart förståeligt, eftersom det skulle minska intäkterna till statskassan vilket kan ses som viktigare än att nå en reell miljöeffekt.
- Utifrån den redovisningen om inbetalda skatter över åren kan vi konstatera att det finns inga belägg för någon miljöeffekt hitintills. Osäkerheten utifrån avsaknad av kontroll av deklarerationer och omöjlighet att bedöma kemikalieinnehåll talar även de för att eventuella mindre förändringar inte kan beläggas med att förbättringar av miljön skett.
- Obefintlig marknads kontroll. Under de snart 3 år som skatten har funnits har, oss veterligen, inte Skatteverket vid något tillfälle ifrågasatt någon deklareration ej heller nekat något bolag avdrag. Anledningen till detta torde främst bero på att konstruktionen av skatten är så komplicerad att inte ens någon myndighet i Sverige har någon möjlighet att utföra ett test på om kemikalierna som ingår i produkten och huruvida de är tillsatta reaktivt eller additivt. Skatten blir således helt godtycklig utifrån hur nogräknade deklarerationerna är eftersom det inte finns någon kontrollmöjlighet.

APPLiA konstaterar slutligen att det tydligt visas att lagens syfte inte uppnås, vilket även utredande myndigheter vid flera tillfällen konstaterat, och därför bör den tas bort. Avsikten med en miljöskatt måste vara att driva förändring mot miljömål, inte generera kontinuerliga inkomster till staten, vilket vi inte kan stödja. **När förändring mot miljömål inte visats avråder APPLiA starkt från att skatten höjs med ytterligare en överindexering genom ett tillägg med två procentenheter till förändringen i KPI.** I stället bör, om skatten bibehålls, arbetet omedelbart startas med att justera lagen på det sätt Kemikalieinspektionen och Skatteverket föreslår i sin utredning och som vi utvecklat i vår branschgemensamma position (som bifogas detta remissvar) så att lagen istället får den avsedda effekten utifrån dess syfte.

Kort sammanfattat handlar det främst om följande:

- Om skatten trots allt behålls måste företag kunna erhålla 100 procents avdrag om angivna beskattningsbara kemikalier inte finns i produkterna.

- Att definitionen om flamskyddsmedel är additivt eller reaktivt tillsatt måste tas bort då det inte har någon koppling till ämnets inneboende hälso- eller miljöegenskaper.
- Att skatten inte bör utökas till nya produkter innan det påvisats att skatten fungerar som ett styrmedel för förbättring av hälsa och miljö.

I övrigt instämmer APPLiA i de svar som Teknikföretagen, Svensk Handel, Svenskt Näringsliv och ElektronikBranschen inkommit med, samt hänvisar till vårt gemensamma ställningstagande i frågor kring elektroniskskatten, bilaga.

Stockholm dag som ovan

Matts Spångberg,
VD APPLiA Sverige